

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 5 Φεβρουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση:
Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Μαρία Μανδράκη Μέλη.

Για να εξετάσει την από 30.12.2024 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1943/31.12.2024 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στη ..., οδός ... αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «αναθέτων φορέας»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμ. .../....2024 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου περί έγκρισης του από2024 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), που εδρεύει στο ..., οδός ..., αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του, ο προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης κατά το σκέλος που ματαιώνεται ο υπ' αριθμ. ... διαγωνισμός

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, κατά τα άρθρα 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 4.050 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... την από 30.12.2024 πληρωμή στην ... και την

εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης σχετικά με την οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 810.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης.

2. Επειδή, με την υπ' αριθμ. ... Διακήρυξη, ο αναθέτων φορέας προκήρυξε δημόσιο, ανοικτό, διεθνή, διαγωνισμό με αντικείμενο «ΠΑΡΟΧΗ ...», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, συνολικής εκτιμώμενης αξίας ...€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. και δικαιώματος προαίρεσης, ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις ...2023 με Α.Δ.Α.Μ. ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε ο αναθέτων φορέας, ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 30.12.2024 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού την 18.12.2024 αντίστοιχα και εν γένει παραδεκτά.

4. Επειδή, ο παρεμβαίνων κατέθεσε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 10.01.2025, ήτοι εμπροθέσμως δεδομένης της από 31.12.2024 κοινοποίησης της προσφυγής από τον αναθέτοντα φορέα, την παρέμβασή του, για την οποία όμως δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον. Και τούτο διότι η προσφορά του έχει απορριφθεί από το διαγωνισμό δυνάμει της υπ' αριθμ. .../2024 απόφασης του ΔΕφ... και, άρα, ως οριστικώς αποκλεισθείς, θεωρείται πλέον τρίτος προς το διαγωνισμό. Τα όσα δε έχουν κριθεί νομολογιακά περί του εννόμου συμφέροντος του οριστικώς αποκλεισθέντος, ερειδόμενου στην πιθανότητα, συνεπεία ματαίωσης, εκκίνησης νέας διαγωνιστικής διαδικασίας και στην προσδοκία συμμετοχής σε αυτήν, δεν δύναται να τύχει, εν προκειμένω, εφαρμογής,

καθώς με τη σχετική νομολογία κρίθηκε ότι δεν αναγνωρίζεται, κατά το ενωσιακό δίκαιο, άμεσο έννομο συμφέρον προσφέροντος σε διαγωνισμό για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, που αντιστοιχεί, ευθέως και ανεξαρτήτως των περιστάσεων, σε επιδίωξη του να επιτύχει ματαίωση του διαγωνισμού στον οποίο συμμετέχει (βλ. ΔΕΦΑΘ 1920/2024), τέτοιο δε έννομο συμφέρον (ματαιώσεως) γίνεται δεκτό, κατά το ενωσιακό δίκαιο, μόνον ως έμμεσο, ήτοι ως ενδεχόμενη συνέπεια και αποκλειστικώς όταν, λόγω των συντρεχουσών περιστάσεων, επιβάλλεται να προκριθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των πρωτογενών δικαιωμάτων των προσφερόντων (να έχει ο καθένας δυνατότητα να επιτύχει τον αποκλεισμό των άλλων ανταγωνιστών του ανεξαρτήτως αριθμού αυτών), έναντι της ενδεχόμενης και αποδεκτής στην περίπτωση αυτή πιθανότητας η έκβαση να μην επιτρέπει στον αναθέτοντα φορέα να αναθέσει τη σύμβαση αυτή σε κάποιον από τους συμμετασχόντες στον συγκεκριμένο διαγωνισμό (βλ. ΕΑ ΣτΕ 180/2019, 30/2019, 22/2018). Εντούτοις, ουδόλως επικαλείται έτι σχετικό ο παρεμβαίνων ως προς τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του, ενώ δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ή/ και την προσβαλλόμενη σχετική πιθανότητα εκκίνησης νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, ούτε ο αναθέτων φορέας περιλαμβάνει τέτοια μνεία στις απόψεις του. Επισημαίνεται ότι ο παρεμβαίνων προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του επικαλείται μόνον το γεγονός ότι έχει ήδη ανακηρυχθεί προσωρινός ανάδοχος έτερων συμβάσεων του αναθέτοντος φορέα για την κάλυψη των επιχειρησιακών του αναγκών κατά το έτος 2024. Ωστόσο, το έννομο συμφέρον προς άσκηση παρέμβασης αφορά την προστασία του δικαιώματος συμμετοχής στην υπό κρίση διαγωνιστική διαδικασία και δεν αποτελεί προστατευτέο δια παρέμβασης δικαίωμα η προσδοκία ανάθεσης ήδη προκηρυχθείσας έτερης διαγωνιστικής διαδικασίας εφόσον δεν προβάλλεται από τον παρεμβαίνοντα, πολλώ μάλλον δεν αποδεικνύεται ότι οι διαγωνισμοί του έτους 2024 στους οποίους έχει ανακηρυχθεί προσωρινός ανάδοχος ο παρεμβαίνων και οποίοι προκηρύχθηκαν βάσει των νέων επιχειρησιακών αναγκών του αναθέτοντος φορέα περιλαμβάνουν οιονδήποτε όρο περί αυτοδίκαιης ματαίωσής τους, σε περίπτωση ολοκλήρωσης του υπό κρίση διαγωνισμού, ενώ έτι σχετικό δεν προκύπτει ούτε από την προσβαλλόμενη ούτε ισχυρίζεται ο αναθέτων φορέας στις απόψεις του. Ως εκ

τούτου, ουδόλως η όποια συμμετοχή και κατάταξη του παρεμβαίνοντος στους διαγωνισμούς του αναθέτοντος φορέα για το έτος 2024 δύναται να θεμελιώσει έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης στην υπό εξέταση προσφυγή. Σε κάθε περίπτωση, οι ισχυρισμοί της παρέμβασης ταυτίζονται με τις απόψεις του αναθέτοντος φορέα και, άρα, εξετάζονται στον πλαίσιο αυτό.

5. Επειδή, ο προσφεύγων στις 20.01.2025, ήτοι εμπροθέσμως σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, ως ισχύει με την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021 δοθέντος ότι οι απόψεις του αναθέτοντος φορέα κοινοποιήθηκαν στις 14.01.2025, υπέβαλε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού υπόμνημα, το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

6. Επειδή, στον υπό κρίση διαγωνισμό έλαβαν μέρος τρεις οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων, ο παρεμβαίνων και ο οικονομικός φορέας «...». Με τη με αριθμ. πρωτ. .../....2023 απόφαση του αναθέτοντος φορέα κρίθηκαν, κατ' έγκριση των από2023 και2023 οικείων Πρακτικών της Επιτροπής Διαγωνισμού, αποδεκτές οι προσφορές και των τριών συμμετεχόντων και η ανάδειξη του παρεμβαίνοντος ως οριστικού αναδόχου του διαγωνισμού, ακολούθως δε κατατάχθηκαν, κατά σειρά μειοδοσίας, δεύτερος ο οικονομικός φορέας «...» και τρίτος ο προσφεύγων. Κατά της ως άνω απόφασης του αναθέτοντος φορέα και της εσωματωθείσας σε αυτήν με αριθμ. πρωτ. .../....2023 απόφασης του αναθέτοντος φορέα, ο προσφεύγων άσκησε τη με ΓΑΚ Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1163/31.07.2023 προδικαστική προσφυγή, προβάλλοντας αιτιάσεις που πλήττουν τη νομιμότητα της αποδοχής των προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...». Με την υπ' αριθμ. 1520/2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ έγινε εν μέρει δεκτή η ως άνω προδικαστική προσφυγή και ακυρώθηκε η με αριθμ. πρωτ. .../....2023 απόφαση του αναθέτοντος φορέα, καθ' ο μέρος έγινε αποδεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» καθώς και κατά το μέρος αυτής, με το οποίο αναδείχθηκε ο παρεμβαίνων οριστικός ανάδοχος χωρίς την προηγούμενη κλήση του για προσκόμιση των ελλειπόντων δικαιολογητικών κατακύρωσης και η υπόθεση αναπέμφθηκε στον αναθέτοντα φορέα προκειμένου να ζητήσει συμπλήρωση των ως άνω ελλειπόντων δικαιολογητικών, κατ' άρθρο 103 του ν.4412/2016. Κατά της ως άνω απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ ο προσφεύγων

Αριθμός απόφασης: 248 /2025

άσκησε τη με αριθμ. .../6.11.2023 αίτηση ακύρωσης-αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου ..., εκκρεμούσης δε της σύζητησης της αίτησης ακύρωσης, ο αναθέτων φορέας με τη με αριθμ. πρωτ. .../....2024 επιστολή του προς όλους τους συμμετέχοντες ζήτησε την παράταση ισχύος των προσφορών καθώς και των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής για δώδεκα μήνες από την ημερομηνία λήξης ισχύος αυτών, οι δε τρεις διαγωνιζόμενοι ανταποκρίθηκαν στο σχετικό αίτημα. Με την υπ' αριθμ. .../2024 απόφαση του ΔΕφ... ακυρώθηκε η υπ' αριθμ. 1520/2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ καθώς κρίθηκε ότι δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 για τη συμπλήρωση δικαιολογητικών κατακύρωσης του παρεμβαίνοντος, γενόμενου δεκτού του σχετικού λόγου ακύρωσης περι αποκλεισμού της προσφοράς του παρεμβαίνοντος από τον υπό κρίση διαγωνισμό, ενώ ως προς τον οικονομικό φορέα «...» κρίθηκε ότι, εφόσον, με την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ η προσφορά του απορρίφθηκε, χωρίς ο τελευταίος να ασκήσει κατ' αυτής αίτηση ακύρωσης εντός της νόμιμης προθεσμίας, ο εν λόγω οικονομικός φορέας θεωρείται ήδη ως οριστικώς αποκλεισθείς. Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγήθηκε τη ματαίωση του υπό κρίση διαγωνισμού διότι διαπίστωσε ότι αφενός μεν κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την προκήρυξη του διαγωνισμού και μετά και την ολοκλήρωση των δικαστικών εμπλοκών (πλέον του ενός έτους) των διαγωνιστικών διαδικασιών του έτους 2023 τροποποιήθηκαν οι επιχειρησιακές ανάγκες του αναθέτοντος φορέα και κατά συνέπεια ο αναγκαίος αριθμός ... ανά ... περιοχή κατά πλήθος και σύνθεση και αφετέρου οι μεταγενέστερες διαγωνιστικές διαδικασίες ανέδειξαν συμφερότερες κατά πολύ οικονομικές προσφορές. Ειδικότερα, ως αναφέρεται στο από ...2024 Πρακτικό «...Η εταιρεία έθεσε υπόψη μας την αλλαγή των επιχειρησιακών αναγκών που επήλθαν κατά το πολύμηνο διάστημα της καθυστέρησης στην εξέλιξη των διαγωνισμών (... vs ...), καθώς επίσης και τις νέες τιμές ανά ... που αναδείχθηκαν από μεταγενέστερες διαγωνιστικές διαδικασίες και είναι σημαντικά μειωμένες σε σχέση με τις προσφερθείσες στους προαναφερόμενους διαγωνισμούς. Οι νέες επιχειρησιακές ανάγκες φαίνονται από τον κατωτέρω Πίνακα:

Αριθμός Διαγωνισμού	... Διαγωνισμών 2023	... Διαγωνισμών 2023	Ανάγκη 2024	...	...
---------------------	----------------------	----------------------	-------------	-----	-----

Αριθμός απόφασης: 248 /2025

...	...	...	...	...	0
...	Μονάδες ...	...	...	...	0
...	Κέντρα ...	...	...	...	0
...	...	...	...	...	56
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	3
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	0
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	2
...	Καταστήματα...	...	...	...	0
...	...	...	...	...	25
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	0
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	2
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	7
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	2
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	16
...	Λειτουργίες ...	...	...	...	7
...	Σύνολο	...	...	...	...

Ως αποτέλεσμα των νέων επιχειρησιακών αναγκών προκηρύχθηκαν στις ... και ... τρέχοντος έτους ... (...) διαγωνιστικές διαδικασίες για παρόμοιο έργο. Από τις διαγωνιστικές αυτές διαδικασίες προέκυψαν τιμές ανά ... σημαντικά μειωμένες σε σχέση με αυτές που είχαν προσφερθεί στους διαγωνισμούς του ... 2023. Συγκεκριμένα: οι τιμές μειοδότη είναι €... για συνολικά ... και €... για ..., δηλαδή σταθμισμένο κόστος για ..., €... ανά Η διαφορά μηνιαίου κόστους για ... σε σχέση με τις τρέχουσες τιμές ανέρχεται σε ~€... . Σημειώνουμε ότι το μηνιαίο κόστος ανά ... αναπροσαρμοζόταν σταδιακά κατόπιν αιτημάτων των εκάστοτε αναδοχών, κάθε φορά που με απόφαση νόμου μεταβαλλόταν ο βασικός κατώτατος μισθός (BKM). Η προσαρμογή του τιμήματος λόγω μεταβολής του BKM είναι υποχρεωτική για τα ... και περιορίζεται αποκλειστικά στην μεταβολή του μισθοδοτικού κόστους εξαιρώντας το εργολαβικό όφελος, το οποίο παραμένει σταθερό ως ποσό και όχι ως ποσοστό. Το σχετικό κόστος έχει προσαρμοσθεί σήμερα κατόπιν των διαδοχικών αυξήσεων του BKM σε €... έναντι αρχικής προσφοράς €... για την Εταιρία ... στις ... περιοχές που είχε μειοδοτήσει και σε €... έναντι αρχικής προσφοράς €... για την εταιρεία ... που είχε μειοδοτήσει για την περιοχή της Για τις 2 περιοχές που ανέλαβε το έργο η εταιρεία ..., ζήτησε αναπροσαρμογή του τιμήματος σε €... έναντι αρχικής προσφοράς €... και €... στους σχετικούς διαγωνισμούς». Με την προσβαλλόμενη εγκρίνεται το ως άνω Πρακτικό.

7. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του υπό κρίση διαγωνισμού, του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και έχει απομείνει μόνος συμμετέχων στο διαγωνισμό θεμελιώνει πρόδηλο έννομο συμφέρον για

την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, ως προς το μέρος που αφορά στη ματαίωση του διαγωνισμού.

8. Επειδή, το άρθρο 317 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «2. *Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: ...β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι, που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, ...δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ...6. Ειδικά για την περ. δ' της παρ. 2 για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου.[...]*». Ως δε έχει κριθεί, ο αναθέτων φορέας έχει μεν διακριτική ευχέρεια να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία, εφόσον, όμως, αιτιολογήσει νομίμως και επαρκώς τη σχετική κρίση του (βλ ΣΤΕ 1550/2022, 950/2016, 4417/2013). Η δε ματαίωση ενός διαγωνισμού αποτελεί εξαιρετική διαδικασία επιτρεπτή περιοριστικά για τους αναφερόμενους στη νομοθεσία λόγους, οι οποίοι αποσκοπούν στο να αποτρέψουν καταχρηστικές ματαιώσεις διαγωνιστικών διαδικασιών ανάλογα με τον προσφέροντα της επιλογής των αναθετόντων φορέων στον οποίο επιθυμούν να αναθέσουν μία δημόσια σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ανάλωσαν χρόνο και πόρους για τη σύνταξη της προσφοράς τους, που δεν μπορούν να θεωρούνται αμελητέοι. Μάλιστα η «ειδική αιτιολογία» της ματαιωτικής απόφασης είναι απαραίτητη προκειμένου να υποβληθεί η εκτελεστή πράξη αυτή σε αποτελεσματικό προδικαστικό έλεγχο ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, τελικώς δε ενώπιον του αρμοδίου ακυρωτικού Δικαστηρίου. Ειδικώς, όμως, όταν σε διαγωνισμό που προκηρύχθηκε με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή απομένει μόνο ένας διαγωνιζόμενος, ως εκ του ότι οι προσφορές των λοιπών αποκλείσθηκαν κατά τα προηγούμενα στάδια του διαγωνισμού, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται, άνευ ετέρου, να ματαιώσει το διαγωνισμό, αλλά οφείλει, καταρχάς, να προβεί στην αποσφράγιση της οικονομικής προσφοράς του μοναδικού εναπομείναντος στο στάδιο αυτό διαγωνιζομένου και να την αξιολογήσει ως συμφέρουσα ή όχι για το Δημόσιο (πρβλ. ΕΑ 88/2015) και, ως

εκ τούτου, έχει διακριτική ευχέρεια να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία, λόγω μη συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι διαλαμβάνει ειδική αιτιολογία στη σχετική απόφασή του σε συνδυασμό με τα στοιχεία του φακέλου στα οποία αυτή παραπέμπει, συγκρίνοντάς την υποβληθείσα προσφορά με τιμές, οι οποίες τυχόν είχαν περιληφθεί σε οικονομικές προσφορές που είχαν εγκύρως υποβληθεί σε προηγούμενους δημόσιους διαγωνισμούς, ή με τις τρέχουσες στην αγορά τιμές για όμοιες ή παρεμφερείς υπηρεσίες, οι οποίες προκύπτουν από σχετικά παραστατικά (ΣτΕ ΕΑ 9/2019, 362/2019 και ΔΕφΘεσ/κης 13/2020) τούτο δε ανεξαρτήτως του αν είχε απομείνει ένας ή περισσότεροι διαγωνιζόμενοι, χωρίς να αποκλείεται, στην τελευταία περίπτωση, η συνεκτίμηση και των προσφορών των λοιπών εναπομεινάντων υποψηφίων, προς μόρφωση εδραίου συμπεράσματος ως προς το συμφέρον της εκτιμώμενης προσφοράς. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, ως πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία νοούνται τα αναφερόμενα σε εγκύρως υποβληθείσες προσφορές, δεδομένου ότι οι πλημμέλειες προσφορών, ένεκα των οποίων αποκλείονται οι διαγωνιζόμενοι, ενδέχεται να επηρεάζουν την προσφερόμενη τιμή και να καθιστούν την εν γένει οικονομική προσφορά ως μη πρόσφορη προς στάθμιση (ΔΕφΘεσ/ης 200/2019).

9. Επειδή, το άρθρο 337 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « 1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και κατηγορηματικές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, εφόσον η αλλαγή αναδόχου: ...Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν

στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338). γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από έναν επιμελή αναθέτοντα φορέα, ββ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης, γγ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Οι εν λόγω τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου. ...ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4...4. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς το χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης, β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο, γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,...». Ως δε έχει κριθεί (ΕΣ Ολ 178/2022), ουσιώδης τροποποίηση σύμβασης είναι εκείνη, συνεπεία της οποίας μεταβάλλεται ιδίως το εύρος και το περιεχόμενο των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων, υποδηλώνοντας τη βούληση των τελευταίων να επαναδιαπραγματευθούν ουσιώδεις όρους της σύμβασης (βλ. Δ.Ε.Ε. C- 454/06 Pressetext Nachrichtenagentur GmbH, σκ. 34-37, C-549/14 Finn Frogne A/S, σκ. 28-30,

C-526/17, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 58-59), μετά δε την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης δεν μπορεί να γίνει ουσιώδης τροποποίησή της χωρίς την κίνηση νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης (ΕΣ ΟΛ 551/2023, νπρβλ. ΔΕΕ απόφ. της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C-549/14, σκ. 27). Ειδικότερα, ουσιώδης τροποποίηση σύμβασης υφίσταται, μεταξύ άλλων, όταν συνεπεία της τροποποίησης μεταβάλλεται η οικονομική ισορροπία της σύμβασης υπέρ του αναδόχου, χωρίς τούτο να έχει προβλεφθεί στην αρχική σύμβαση. Η συνδρομή της περίπτωσης αυτής συντρέχει, ιδίως, όταν αυξάνονται τα δικαιώματα ή μειώνονται οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά τρόπο μη προβλεπόμενο στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης.

10. Επειδή, το άρθρο 365 του ν. 4412/2106 ορίζει ότι : «...*Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης...*». Ως δε έχει κριθεί (ΔΕΦΑΘ 253/2023), στην έννοια της συμπληρωματικής αιτιολογίας, την οποία δύναται να εκφέρει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με τις κατ' άρθρο 365 παρ. 1 του ν.4412/2016 απόψεις της/του, περιλαμβάνεται και η γνησίως συμπληρωματική τοιαύτη, με την οποία, δεν ενισχύεται απλώς η αρχική αιτιολογία με νέους ισχυρισμούς ή αποδεικτικά στοιχεία αλλά προστίθεται νέα, αυτοτελής νομική και πραγματική αιτιολογική βάση. Στην περίπτωση αυτή, επιβάλλεται η νέα αυτή, επάλληλη αιτιολογία να έχει καταρτισθεί από το αρμόδιο προς τούτο όργανο του διαγωνισμού κατόπιν τήρησης του εκάστοτε προβλεπόμενου τύπου. Και τούτο, διότι η κατ' άρ. 365 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 ευχέρεια συμπληρωματικής αιτιολογίας, σκοπεύει μεν στη διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς και στην αποτελεσματική διοικητική και δικαστική επίλυση των οικείων διαφορών, με παράλληλη όμως τήρηση των περί αρμοδιότητας και ουσιώδους τύπου ισχυουσών διατάξεων για την έκδοση εκτελεστών πράξεων του προσυμβατικού σταδίου, και όχι κατά παράκαμψη αυτών.

11. Επειδή, στους κρίσιμους για την εξέταση της υπό κρίση προσφυγής όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : «..1.3.1 Αντικείμενο της Σύμβασης Αντικείμενο της σύμβασης είναι το έργο παροχής ... στη γεωγραφική περιοχή του ... για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, των ... που

αφορούν στη διαχείριση ... εκτός ..., του οποίου οι όροι διαχείρισης και το αντίστοιχο τίμημα αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας με σκοπό την ταχύτητα, την ασφάλεια και την ποιότητα των προς παροχή υπηρεσιών. Το ανωτέρω έργο περιλαμβάνει όλη τη διαχείριση αντικειμένων, ήτοι ..., ..., ..., ..., ... κάθε αντικείμενου των πελατών του αναθέτοντος φορέα, υπαρχόντων και νέων, διαχείριση ..., ... με σύγχρονες μεθόδους....Τόπος εκτέλεσης του Έργου ορίζονται οι εγκαταστάσεις των ... στη γεωγραφική περιοχή του Η ομάδα έργου την οποία θα διαθέσει ο ανάδοχος πρέπει να αποτελείται από ... (...) άτομα...1.3.2 Εκτιμώμενη Αξία Η συνολική εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης με προσαύξηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης κατά ένα (1) μήνα ανέρχεται στο ποσό του ευρώ ... Ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% (προϋπολογισμός χωρίς Φ.Π.Α: ... €, ΦΠΑ : ...€)... 3.5 Ματαίωση Διαδικασίας Ο αναθέτων φορέας ματαιώνει ή δύναται να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει, αιτιολογημένα, τη διαδικασία ανάθεσης, για τους λόγους και υπό τους όρους του άρθρου 106 του ν. 4412/2016, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού... Επίσης μπορεί να ματαιώσει τη διαδικασία:..., β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, ... δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ...4.5 Τροποποίηση σύμβασης κατά τη διάρκειά της Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται κατά τη διάρκειά της, χωρίς να απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμοδίου οργάνου...Η σύμβαση τροποποιείται ως προς το οικονομικό αντικείμενο υποχρεωτικώς, στην περίπτωση μεταβολής των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών ή των εν γένει υπέρ τρίτων κρατήσεων, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που αυτή κριθεί αναγκαία λόγω τροποποίησης της νομοθεσίας που προβλέπει την εκτέλεση του αντικείμενου της σύμβασης... Παράρτημα V-Ανάλυση Προϋπολογισμού Ο κάτωθι Πίνακας αποτελεί την ανάλυση του προϋπολογισμού του έργου χωρίς προαίρεση και χωρίς ΦΠΑ.

Α/	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ
----	--------	--------	----------	--------------	--------------	----------

Αριθμός απόφασης: 248 /2025

A	ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ	...	ΣΥΜΒΑΣΗΣ	...	ΤΙΜΗ ...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ (ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ)
1	Υποστήριξη ...	...	6 ΜΗΝΕΣ	...€	...€	...€

...».

12. Επειδή ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν υφίσταται νόμιμος λόγος ματαίωσης της υπό κρίση διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω μεταβολής των επιχειρησιακών αναγκών του αναθέτοντος φορέα, διότι, βάσει του ν. 4412/2016 και της διακήρυξης, δύναται να υπάρξει αντίστοιχη τροποποίηση της σύμβασης. Ειδικότερα, ο προσφεύγων προβάλλει ότι, κατά το άρθρο του 337 ν. 4412/2016, είναι δυνατή η τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους, ομοίως δε σχετική δυνατότητα τροποποίησης προβλέπεται και στο άρθρο 4.5. της διακήρυξης, το οποίο προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα προσαύξησης του αντικειμένου της σύμβασης, ενώ η δυνατότητα τροποποίησης της σύμβασης δύναται να αφορά και τη μείωση του φυσικού αντικειμένου αυτής, λόγω μείωσης της σχετικής ανάγκης, με αποτέλεσμα στο σύνολο των περιπτώσεων των διαγωνιστικών διαδικασιών ... – ..., είτε αφορά αύξηση είτε μείωση του φυσικού αντικειμένου δύναται να καλυφθεί αυτή σύμφωνα με το άρθρο 337 ν. 4412/2016 ώστε να καλυφθούν απόλυτα οι επιχειρησιακές ανάγκες. Εξάλλου, κατά τον προσφεύγοντα, δεν πρόκειται περί ποιοτικής ή τεχνικής φύσης μεταβολή των αναγκών αλλά απλώς ποσοτικής κατά περίπτωση, που εύκολα αντιμετωπίζεται βάσει των διατάξεων του ν. 4412/2016 και της διακήρυξης περί τροποποίησης συμβάσεων.

13. Επειδή, το αντικείμενο του υπό κρίση (...) διαγωνισμού αφορά την ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... αντικειμένων, στη γεωγραφική περιοχή του ..., για χρονικό διάστημα έξι μηνών, με δικαίωμα προαίρεσης ενός μηνός και απαιτεί για την εκτέλεσή του τη διάθεση από τον ανάδοχο ομάδας έργου που θα αποτελείται από ... άτομα. Περαιτέρω, στον όρο 3.5 της διακήρυξης, που ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016, προβλέπεται ως δυνητικός λόγος ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας και υπό την προϋπόθεση της τήρησης του τύπου της προηγούμενης γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η περίπτωση, κατά την οποία οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα. Εκ δε του ανωτέρου όρου σαφώς προκύπτει ότι υφίσταται νόμιμος λόγος ματαίωσης όταν συντρέχουν

σωρευτικώς αφενός η επέλευση ουσιώδους μεταβολής των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης και αφετέρου η απώλεια του ενδιαφέροντος του αναθέτοντος φορέα για την εκτέλεση του συγκεκριμένου αντικειμένου της υπό ανάθεση σύμβασης και δη οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συνδέονται αιτιωδώς. Επίσης, δεν αρκεί η όποια μεταγενέστερη μεταβολή των αντιλήψεων του αναθέτοντος φορέα, ως προς την αναγκαιότητα υλοποίησης του συμβατικού αντικειμένου, για να θεμελιώσει νόμιμο λόγο ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας αλλά αυτή η μεταβολή είναι επιτρεπτή μόνον όταν ερείδεται σε ουσιώδη εξ αντικειμένου τροποποίηση των οικονομικών και τεχνικών δεδομένων που είχαν ληφθεί υπόψη από τον αναθέτοντα φορέα για τη διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου της διαγωνιστικής διαδικασίας και η οποία αλλαγή επήλθε προφανώς μετά την έναρξη του διαγωνισμού και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να προβλεφθεί από τον αναθέτοντα φορέα με δέουσα επιμέλεια ώστε να καλυφθεί από τους υφιστάμενους όρους του διαγωνισμού. Πέραν των ανωτέρω, σύμφωνα με τον όρο 4.5 της διακήρυξης είναι δυνατή η τροποποίηση της σύμβασης, χωρίς να απαιτείται νέα διαγωνιστική διαδικασία, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, σε κάθε δε περίπτωση η σύμβαση τροποποιείται υποχρεωτικώς, στην περίπτωση μεταβολής των ασφαλιστικών εισφορών. Επομένως, κατά τα εκτεθέντα υπό σκέψη 10, εν προκειμένω, δεν είναι επιτρεπτή η ουσιώδους τροποποίηση της υπό ανάθεση σύμβασης χωρίς εκκίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, ως η επίμαχη έννοια καθορίζεται από τα συγκεκριμένα κριτήρια που παρατίθενται στη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, για τη στοιχειοθέτηση της οποίας αρκεί έστω και η συνδρομή ενός εξ' αυτών των κριτηρίων, η δε όποια μεταβολή του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης αποτελεί συνθήκη που κρίνεται *ad hoc*, λαμβανομένων υπόψη των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών για τον χαρακτηρισμό της ως σημαντική ή μη.

14. Επειδή, ως έχει εκτεθεί υπό σκέψη 6, ο αναθέτων φορέας επικαλείται ως νόμιμο λόγο ματαίωσης το γεγονός της μεταβολής των επιχειρησιακών αναγκών του, η οποία επήλθε κατά το χρονικό διάστημα των δυο ετών περίπου που εξελίσσονται οι διαγωνιστικές διαδικασίες που προκηρύχθηκαν στις αρχές του έτους 2023 και συγκεκριμένα τη μείωση από

... το έτος 2023 σε ... το έτος 2024 του ... εργαζομένων (...) που ορίζεται ως ο λόγος των ωρών εργασίας που πραγματικά αφιερώθηκαν κατά τη διάρκεια μίας συγκεκριμένης περιόδου αναφοράς προς το συνολικό αριθμό των συμβατικών ωρών εργασίας κατά την ίδια περίοδο από ένα άτομο και αντιστοιχεί στον αριθμό των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που είναι απαραίτητοι για την εκτέλεση των ... διαδικασιών που προκηρύχθηκαν. Ειδικώς δε για τον υπό κρίση (υπ' αριθμ. ...) διαγωνισμό η μείωση ανέρχεται σε 25% καθώς από ... το 2023 οι νέες επιχειρησιακές ανάγκες ανέρχονται πλέον σε Ωστόσο, ο προσφεύγων ουδόλως αμφισβητεί το αντικειμενικό γεγονός της μεταβολής των επιχειρησιακών αναγκών του αναθέτοντος φορέα και δη κατά το μέγεθος και την έκταση που παρατίθεται στην προσβαλλόμενη και τις απόψεις. Ούτε, επίσης, ο προσφεύγων αντικρούει το γεγονός ότι για την κάλυψη των νέων αυτών σημαντικών επιχειρησιακών αναγκών, ο αναθέτων φορέας προκήρυξε το ... του 2024 ... (...) νέες διαγωνιστικές διαδικασίες στις οποίες μάλιστα ο προσφεύγων έχει υποβάλει προσφορά. Οι δε αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 και του αντίστοιχου όρου 4.5 της διακήρυξης θα πρέπει να απορριφθούν ως παντελώς αόριστες, αναπόδεικτες αλλά και αβάσιμες καθώς ο προσφεύγων δεν τεκμηριώνει με συγκεκριμένα πραγματικά και αριθμητικά δεδομένα ότι η υφιστάμενη μεταβολή των επιχειρησιακών αναγκών του αναθέτοντος φορέα εμπίπτει νομικά και πραγματικά στις περιπτώσεις των επιτρεπόμενων τροποποιήσεων του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, χωρίς να χρειάζεται νέα διαγωνιστική διαδικασία και δεν αποτελεί ουσιώδη τροποποίηση. Εξάλλου, εφόσον ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι συντρέχει, εν προκειμένω, το ηπιότερο μέτρο της τροποποίησης της σύμβασης έναντι της ματαίωσης του διαγωνισμού, ο προσφεύγων φέρει το βάρος της απόδειξης της νομικής ορθότητας και βασιμότητας των ισχυρισμών του περί δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 και όχι ο αναθέτων φορέας. Ομοίως για τον ίδιο λόγο, αορίστως, άνευ οιασδήποτε τεκμηρίωσης και αβασίμως ο προσφεύγων προβάλλει ότι συντρέχει, εν προκειμένω, μόνον απλή ποσοτική μεταβολή, παραγνωρίζοντας προδήλως ότι η επικαλούμενη από τον αναθέτοντα φορέα μεταβολή αφορά στο ..., ήτοι ένα μέγεθος που είναι συγχρόνως ποιοτικό και τεχνικό και σχετίζεται με τις ...

εργασίας και όχι της ποσότητας υλικών, επί τη βάσει του οποίου συντάχθηκε ο προϋπολογισμός της υπό ανάθεση σύμβασης, ως παρατίθεται στο Παράρτημα V της διακήρυξης, συγχρόνως δε λαμβάνεται υποψιν για τη διαμόρφωση της προσφερόμενης τιμής από τους συμμετέχοντες, κατά το Παράρτημα III της διακήρυξης. Άλλωστε, αλυσιτελώς ο προσφεύγων αναφέρει στο υπόμνημα ότι σημαντική αύξηση του αντικειμένου υφίσταται μόνον στις συμβάσεις / περιοχές της ... που δεν ματαιώνονται με την προσβαλλόμενη, δοθέντος ότι δεν αμφισβητεί ότι σε έτερες υπό ανάθεση συμβάσεις, επήλθε είτε σημαντική μείωση ..., όπως αυτή που αφορά ο υπό κρίση διαγωνισμός (...), ως έχει εκτεθεί, είτε σημαντική αύξηση, ενώ θα πρέπει να απορριφθούν ως αόριστοι και αναπόδεικτοι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ότι αφενός μεν η μείωση του φυσικού αντικειμένου δεν συνιστά ανεπίτρεπτη ουσιώδη μεταβολή, αφετέρου ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 337 παρ. 4, αλλά και ως αβάσιμων βάσει της εκτεθείσας υπό σκέψη 9 νομολογίας, την οποία προδήλως παραγνωρίζει ο προσφεύγων. Ως εκ τούτου, βασίμως ο αναθέτων φορέας υποστηρίζει στις απόψεις του ότι συντρέχει εν προκειμένω ουσιώδης ποιοτική και τεχνική τροποποίηση, η οποία ερείδεται σε αντικειμενικά γεγονότα, που καθιστά μη νομικά επιτρεπτή την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, αν και αβασίμως ισχυρίζεται ο αναθέτων φορέας ότι η εκτίμησή του περί της μεταβολής δεν μπορεί να κριθεί στο πλαίσιο του ελέγχου της τήρησης του άρθρου 317 του ν. 4412/2016, ενόψει δε τούτου αλυσιτελώς επικαλείται τη διακριτική ευχέρεια ματαίωσης. Σε κάθε περίπτωση, ο αναθέτων φορέας στην προσβαλλόμενη και στις απόψεις του διαλαμβάνει ειδική και επαρκή αιτιολογία ως προς το «ουσιώδες» της μεταβολής για την υπο κρίση διαγωνιστική διαδικασία αλλά και εν συνόλω, που συνεπάγεται, άνευ ετέρου, το «ουσιώδες» ενδεχόμενης τροποποίησης της υπό ανάθεση σύμβασης. Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, ο αναθέτων με ορθή και νόμιμη αιτιολογία αποφάσισε τη ματαίωση του διαγωνισμού κατ' επίκληση μεταβολής των επιχειρησιακών του αναγκών και ο σχετικός λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

15. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν συντρέχει νόμιμος λόγος ματαίωσης της υπο κρίση διαγωνιστικής διαδικασίας, διότι ο αναθέτων φορέας δεν πραγματοποιεί σύγκριση τιμών, όπως προκύπτουν από τους

διαγωνισμούς ...-... του έτους 2023, αλλά λαμβάνει τιμές, όπως έχουν διαμορφωθεί από απευθείας αναθέσεις, χωρίς επίκληση εφαρμογής του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ο προσφεύγων προβάλλει ότι ο αναθέτων φορέας δεν χρησιμοποιεί προς σύγκριση την τιμή των διαγωνισμών ...- ..., όπως προκύπτουν από τη μόνη νόμιμη δική του προσφορά, αντιθέτως, πραγματοποιεί τη σύγκριση των, μη νόμιμων, τιμών εκ των ως άνω διαγωνισμών του έτους 2024, με τιμές που έχουν προκύψει από απευθείας αναθέσεις, χωρίς επίκληση εφαρμογής του ν. 4412/2016 προς τον παρεμβαίνοντα και τον οικονομικό φορέα «...» και όχι με τιμές που έχουν προκύψει από την εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία και εν συνόλω εκ των διαγωνισμών ...-... . Εξάλλου, κατά τον προσφεύγοντα, οι τιμές των προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...», που έχουν κριθεί παράνομες και απορρίφθηκαν βάσει δικαστικών αποφάσεων, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη και προφανώς δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο σύγκρισης, ετι δε περισσότερο δεν μπορούν να αποτελέσουν βάση σύγκριση τιμές που διαμορφώνονται αυθαίρετα, βάσει απευθείας αναθέσεων, χωρίς διαγωνιστική διαδικασία και χωρίς εφαρμογή του ν. 4412/2016. Πέραν των ανωτέρω, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ματαίωσης αναφέρεται σε δύο δικές του τιμές που αφορούν έτερες διαγωνιστικές διαδικασίες του έτους 2023, τις οποίες εκτελεί με τιμή ... ευρώ και ... ευρώ, όμως χωρίς οποιαδήποτε βάση, ο αναθέτων φορέας αναφέρει ότι έχει υποβληθεί αίτηση αύξηση των εν λόγω τιμών σε ... ευρώ, η οποία ωστόσο αφενός πραγματοποιήθηκε κατόπιν ρητής υπόδειξης του αναθέτοντος φορέα και αφετέρου δεν έχει γίνει δεκτή έως σήμερα. Πέραν των ανωτέρω, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο αναθέτων φορέας πραγματοποιεί το νομικό σφάλμα και χωρίς να αναφέρει τις δικές του τιμές στις διαγωνιστικές διαδικασίες που ματαιώνει προβαίνει σε υποθετικές συγκρίσεις με τιμές που αυθαίρετα ορίζει, χωρίς να αναφέρει ποια είναι η τιμή για κάθε μια από τις διακηρύξεις – διαγωνιστικές διαδικασίες, που παρανόμως ματαιώνει με την προσβαλλόμενη απόφαση και υπονοώντας ή/και υποθέτοντας, ότι ή αύξηση που αιτήθηκε σε δύο συμβάσεις θα επακολουθήσει όμοια και στις άλλες διακηρύξεις – συμβάσεις που θα συνάψει με την ολοκλήρωση των διαδικασιών.

16. Επειδή, στον όρο 3.5 της διακήρυξης προβλέπεται, επίσης, ως δυνητικός λόγος ματαίωσης, το ασύμφορον από οικονομικής άποψης της επιλεγείσας προσφοράς, κατά δε τα εκτεθέντα υπό σκέψη 8, ο αναθέτων φορέας υπέχει αυξημένη υποχρέωση ειδικής αιτιολόγησης της κρίσης του περί ματαίωσης του διαγωνισμού λόγω ασύμφορης προσφοράς (Βλ. και ΔΕΦΑΘ 1533/2024). Περαιτέρω, στον όρο 4.5 της διακήρυξης επιβάλλεται ρητώς η υποχρέωση τροποποίησης του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης, στην περίπτωση μεταβολής της εργατικής νομοθεσίας που διέπει την εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου και, άρα, ο αναθέτων φορέας έχει δεσμία αρμοδιότητα να αποδεχτεί σχετικό αίτημα του διαγωνιζόμενου.

17. Επειδή, ως έχει ήδη εκτεθεί υπό σκέψη 6, ο αναθέτων φορέας επικαλείται ως νόμιμο λόγο ματαίωσης το γεγονός ότι μεταγενέστερες διαγωνιστικές διαδικασίες ανέδειξαν σημαντικά μειωμένες και συμφερότερες κατά πολύ οικονομικές προσφορές σε σχέση με τις προσφερθείσες στους ματαιωθέντες διαγωνισμούς. Ειδικότερα, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη, η κρίση του αναθέτοντος φορέα περί του αν η προσφερόμενη από τον προσφεύγοντα τιμή ανά ... στον παρόντα διαγωνισμό είναι συμφέρουσα ερείδεται σε σύγκριση μεταξύ τριών κατηγοριών τιμών ανά ..., ήτοι α) τις τιμές μειοδότη ανά ... που προέκυψαν από τις ... διαγωνιστικές διαδικασίες για παρόμοια έργα που προκηρύχθηκαν το ... του 2024 και δη €... για ... και €... για ..., με αποτέλεσμα την παρούσα χρονική στιγμή το σταθμισμένο κόστος για ..., που συνιστούν τις νέες και μη αμφισβητηθείσες επιχειρησιακές ανάγκες του αναθέτοντος φορέα, να ανέρχεται σε €... ανά ..., β) τις τρέχουσες τιμές που προκύπτουν από τις απευθείας αναθέσεις και β) το μηνιαίο κόστος ανά ... που έχει προκύψει, κατόπιν της υποχρεωτικής αναπροσαρμογής, λόγω μεταβολής του βασικού κατώτατου μισθού, το οποίο πλέον ανέρχεται σε €... έναντι της αρχικής προσφοράς €... του παρεμβαίνοντα-μειοδότη στις ... περιοχές και σε €... έναντι της αρχικής προσφοράς €... του οικονομικού φορέα «...»-μειοδότη για την περιοχή της ..., ενώ για τις δυο περιοχές που ήδη ο προσφεύγων εκτελεί σχετικές συμβάσεις αιτήθηκε αναπροσαρμογή του τιμήματος σε €... έναντι των αρχικών προσφερόμενων τιμών €... και €... στους σχετικούς διαγωνισμούς. Επισημαίνεται ότι, καταρχάς, η νομιμότητα και επάρκεια της κρίσης του αναθέτοντος φορέα περί της προσφορότητας των ως

άνω επικαλούμενων οικονομικών δεδομένων, κατά το σκέλος που ερείδεται στη σχετικότητα του συμβατικού αντικειμένου και προδιαγραφών των επικαλούμενων, ως βάση συγκρίσης διαγωνισμών (έτους 2024 και απευθείας αναθέσεις) προς αυτές του υπο κρίση διαγωνισμού και του συνόλου των ματαιωθέντων του έτους 2023, δεν αμφισβητείται από τον προσφεύγοντα. Τουναντίον ο προσφεύγων επικαλείται μόνο το ζήτημα της εγκυρότητας των τιμών των συγκρινόμενων διαγωνιστικών διαδικασιών, ωστόσο οι σχετικές αιτιάσεις θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες. Και τούτο διότι, κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης αλλά και του από 6.12.2024 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, οι προσφορές του παρεμβαίνοντος για τις ... παρόμοιες διαγωνιστικές διαδικασίες που προκηρύχθηκαν το ... του 2024 έχουν κριθεί αποδεκτές και έγκυρες και, άρα, νομίμως ελήφθησαν υπόψιν ως συγκριτικό στοιχείο, ενώ ουδόλως τούτο αναιρείται από το γεγονός της μεταγενέστερης αμφισβήτησής τους από τον προσφεύγοντα, απορριπτομένων ως αβάσιμους των ισχυρισμών του προσφεύγοντος ότι η σύγκριση τιμών είναι υποθετική και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Σε κάθε περίπτωση, τα ανωτέρω προβάλλονται αλυσιτελώς από τον προσφεύγοντα, καθώς ο αναθέτων φορέας με τις απόψεις του, ενισχύοντας παραδεκτώς την αρχική αιτιολογία του, κατά τα εκτεθέντα υπό σκέψη 10, παραθέτει σχετικό πίνακα από τον οποίο αποδεικνύει ότι ακόμη και αν η σύγκριση ερείδεται στις τιμές του προσφεύγοντος για τις ... παρόμοιες διαγωνιστικές διαδικασίες που προκηρύχθηκαν το ... του 2024 με τις τιμές των αναθέσεων ανα μήνα και πάλι το οικονομικό όφελος που θα αποκομίσει ο αναθέτων φορέας έναντι των ματαιωθέντων διαγωνισμών είναι ιδιαίτερα σημαντικό, επί των οποίων δεδομένων ο προσφεύγων απλώς επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς ότι οι διαγωνισμοί του 2024 δεν έχουν ολοκληρωθεί και δεν είναι γνωστό ποια θα είναι η τελική αποδεκτή τιμή. Δοθέντος δε ότι στην αιτιολογία της ματαίωσης που αναφέρεται στο από2024 Πρακτικό γίνεται ρητή μνεία, ως βάση σύγκρισης, στο σταθμισμένο κόστος για ... (το οποίο ανέρχεται σε €... ανά ...), απαραδέκτως το πρώτον με το υπόμνημα ο προσφεύγων προβάλλει ισχυρισμούς περί ανύπαρκτης τιμής σταθμισμένου κόστους και ότι ο αναθέτων φορέας δεν αναλύει και επεξηγεί τον τρόπο που προκύπτει αυτή η τιμή, καθώς ο εν λόγω ισχυρισμός δεν τέθηκε υπόψιν του

αναθέτοντος φορέα ώστε να τον αντικρούσει με τις απόψεις και, άρα δεν δύναται να τηρηθεί η αρχή της αντιμωλίας (ΣτΕ 1883/2024 πρβλ ΣτΕ 1508/2024 σκ. 8). Ομοίως για τον ίδιο λόγο, εφόσον στο συγκριτικό πίνακα που παρατίθεται στο από2024 Πρακτικό και εγκρίνεται με την προσβαλλόμενη, για την τεκμηρίωση των νέων επιχειρηματικών αναγκών για ... στους σχετικούς υπολογισμούς περιλαμβάνονται και τέσσερις συμβάσεις στις περιοχές της ..., απαραδέκτως το πρώτον με το υπόμνημα ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι σχετικές διακηρύξεις έχουν ακυρωθεί και, άρα, το σύνολο των σχετικών υπολογισμών και ως βάση σύγκρισης τιμών είναι εσφαλμένο. Εξάλλου, αβασίμως ο προσφεύγων αναφέρει ότι οι μόνες νόμιμες τιμές των ματαιωθέντων διαγωνισμών ...-... είναι οι δικές του, καθώς οι προσφορές του παρεμβαίνοντος αλλά και του οικονομικού φορέα «...» δεν έχουν οριστικώς απορριφθεί συλλήβδην και εν συνόλω, παρά μόνο σε όσους διαγωνισμούς έχει κριθεί τούτο δικαστικώς, ως ο υπό κρίση διαγωνισμός. Το δε γεγονός, άλλωστε, ότι οι επικαλούμενες, ως βάση σύγκρισης, τιμές του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» έχουν προκύψει από απευθείας αναθέσεις, των οποίων τιμών αλλά και διαδικασιών η νομιμότητα δεν έχει αμφισβητηθεί, ουδόλως καθιστά αυτές τις τιμές, άνευ ετέρου, μη έγκυρες ή μη συγκρίσιμες, πολλώ μάλλον εφόσον ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει τυχόν μη εγκυρότητα ή προσφορότητα των επίμαχων τιμών δια ειδικών τεκμηριωμένων ισχυρισμών, παρά μόνο γενικώς προβάλλει ότι οι τιμές έχουν προκύψει χωρίς επίκληση εφαρμογής του ν. 4412/2016. Πέραν των ανωτέρω, εφόσον ο υπό κρίση διαγωνισμός περιλαμβάνει σαφή ρήτρα περί αναπροσαρμογής λόγω τροποποίησης της εργατικής νομοθεσίας και προδήλως του βασικού κατώτερου μισθού, ορθώς και νομίμως ο αναθέτων φορέας έλαβε υπόψιν του για την αιτιολογία της ματαίωσης την παραδοχή ότι, εν προκειμένω, η προσφερόμενη τιμή του προσφεύγοντος θα χρήζει αναπροσαρμογής, επικαλούμενος προς θεμελίωση σχετικές αναπροσαρμογές που έχουν επέλθει υποχρεωτικώς σε έτερους παρόμοιους διαγωνισμούς. Ο δε προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι έχει υποβάλλει αίτηση για αύξηση των προσφερόμενων από αυτών τιμών σε δυο διαγωνισμούς από ...€ και ...€ σε ...€, παρά μόνον αλυσιτελώς επικαλείται ότι έγινε κατόπιν ρητής υπόδειξης του αναθέτοντος φορέα και αφετέρου δεν έχει γίνει δεκτή έως σήμερα, δίχως

να αμφισβητεί όμως την υποχρεωτικότητα της αναπροσαρμογής. Ενόψει των ανωτέρω, προδήλως εσφαλμένως και αβασίμως ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι μόνες τιμές που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο σύγκρισης είναι οι τιμές των νομίμων συμβάσεων, που εκτελεί ο ίδιος με τιμή μονάδας ... ευρώ και ... ευρώ έναντι της τιμής απευθείας ανάθεσης ...€ στον παρεμβαίνοντα, καθώς και ότι από την εν λόγω σύγκριση προκύπτει ότι ο αναθέτων φορέας μηνιαίως επιβαρύνεται επιπλέον με το ποσό των ...€. Τέλος, ως προς τις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί προσχηματικών ματαιώσεων των διαγωνισμών του έτους 2023 διότι ο αναθέτων φορέας αν και έλαβε από τους διαγωνισμούς του έτους 2024 χαμηλότερη τιμή, συνεχίζει την εκτέλεση της υπηρεσίας με απευθείας αναθέσεις προς τον παρεμβαίνοντα, σημειώνεται ότι ο προσφεύγων, ως καλώς γνωρίζει, έχει ασκήσει προδικαστικές προσφυγές για τους διαγωνισμούς του έτους 2024 και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση και ανάθεση αυτών με τις όποιες νεότερες και μειωμένες τιμές. Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, με ορθή και νόμιμη αιτιολογία ο αναθέτων φορέας ματαίωσε τον υπό κρίση διαγωνισμό λόγω ασύμφορης προσφοράς και οι σχετικοί λόγοι της προσφυγής πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

18. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, να απορριφθεί η παρέμβαση και να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου του κατατεθέντος παραβόλου ποσού 4.050 ευρώ

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 5 Φεβρουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2025 .

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΛΟΣΚΑ**